

Кисіль Світлана Сергіївна,
кандидат архітектури,
докторант кафедри дизайну інтер'єру і меблів
Київський національний університет технологій та дизайну
skysil86@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-1973-6152>

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЦИВІЛЬНИХ БУДІВЕЛЬ

***Анотація.** У статті на основі встановлених зовнішніх та внутрішніх факторів висвітлюються сучасні підходи та принципи щодо функціонального і просторового вирішення дизайну інтер'єрів цивільних будівель. А саме: соціально-економічної відповідності, доцільності, багатоваріантності, динамічності та естетичної гармонізації. Визначено, що сучасний дизайн інтер'єру, що проектується повинен бути: сучасним, комфортним, безбар'єрним, багатофункціональним, трансформативним, динамічним, тощо.*

***Ключові слова:** дизайн інтер'єру; сучасні умови та підходи; цивільні будівлі; системно-структурні принципи.*

Постановка проблеми. В умовах, що склалися – пандемія, економічна криза та ін. можна з впевненістю стверджувати, що сучасні підходи до формування дизайну інтер'єрів цивільних будівель поступово змінюються. Це пов'язано також і зі: зміною соціально-економічних умов використання та обслуговування інтер'єрів; швидким технічним прогресом, розвитком науки та інформаційних технологій; зростанням екологічних вимог відповідно до принципів сталого розвитку, впровадженням нових будівельних матеріалів і

технологій, забезпеченням доступності та з розробкою людиноорієнтованого дизайну загалом.

У свою чергу, зі зміною соціально-економічних умов, розвитком науково-технічного прогресу, на перший план виходять нові форми, а з ними і принципи організації сучасного внутрішнього середовища цивільних будівель. При дизайн-проектуванні об'єкту дослідження рекомендується застосовувати взаємопов'язані принципи, що забезпечуватимуть комплексність вирішення поставлених дизайн-задач. А саме: соціально-економічної відповідності, багатоваріантності, доцільності, динамічності і естетичної гармонізації (рис. 1).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підґрунтям формування методологічної бази дослідження стали фундаментальні наукові та практичні роботи з питань проектування внутрішнього середовища цивільних будівель, розроблені зарубіжними дослідниками: Ле Корбюзьє, Міс ван дер Роє, Ф. Л. Райтом, А. Аалто, К. Танге, О. Німеєром, Ф. Генрі, Р. П'яно, Н. Фостером, Д. Лібескіндом, Ж. Нувелем, З. Хадід, Ф. Старком, Т. Андо та ін. [1 - 3].

Проблеми архітектури громадських будівель, певні їх типи та інтер'єри розглянуті в роботах сучасних українських архітекторів і дизайнерів: В. Абизова, І. Кузнецової, Чернявського, Сафронової О. О., Кисіль С. С. [4, 5].

У той же час, за останні роки не викристалізувалось цілісного комплексного підходу з питання формування дизайну сучасних інтер'єрних просторів цивільних будівель, а є лише вибірккові публікації. Виникає необхідність у розробці комплексного бачення формування дизайну інтер'єрів цивільних будівель на сучасному етапі проектування із врахуванням останніх соціально-економічних та технологічних змін.

Метою публікації є визначення сучасних підходів та принципів щодо дизайну інтер'єрів цивільних будівель.

Основна частина. Проектування сучасного інтер'єру – це комплексний творчий процес з урахуванням багатьох ключових факторів, що впливають на функціональні, просторові, композиційні, конструктивні, художньо-естетичні рішення та на комфорт експлуатації сучасних інтер'єрів. Їх можна умовно поділити

Рис. 1 Принципи формування сучасного внутрішнього середовища цивільних будівель

на зовнішні та внутрішні фактори впливу. Зовнішні фактори впливають на формування архітектурного середовища в цілому і стосуються умов передпроектного аналізу та отримання завдання на розробку дизайну інтер'єру. Це: соціально-економічні, природно-кліматичні, містобудівні, екологічні та матеріально-технічні. У свою чергу, до групи внутрішніх факторів, що впливають безпосередньо на формування дизайну інтер'єру, відносяться такі підгрупи: типологічні, ергономічні, психоемоційні, культурологічні і технологічні. З вище сказаного випливає, що наведені зовнішні і внутрішні фактори та їх зміни відрізняються різноманітною динамікою розвитку в часі, а також різним впливом на дизайн-рішення сучасних інтер'єрів [6, 7].

Разом із тим за останні тридцять років з'являються новітні фактори, що визначають формування дизайну сучасних інтер'єрів. До них відноситься: відсутність сегрегації при відвідуванні того або іншого інтер'єрного простору, безбар'єрність, людиноорієнтований підхід, зосереджений на зручності використання простору, в основу якого покладена поведінка людини. Як результат, колишня роль дизайнера у ХХІ столітті тепер перейшла від обмеженої як «творця форми» до розширеної, що включає публічні комунікації, стратегії та взаємодію з людьми [8].

Аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на формування дизайну сучасних інтер'єрів цивільних будівель, дозволив сформулювати принципи їх дизайну: соціально-економічної відповідності, доцільності, багатоваріантності, динамічності та естетичної гармонізації. Безумовно, така система принципів формування дизайну інтер'єрів цивільних будівель не може бути однозначно визначена та існувати у вигляді аксіоми. Тут визначальну роль відіграють конкретні об'єкти і задачі проектування. Ці принципи можуть і повинні змінюватись, розвиватись та доповнюватись новими.

Принцип соціально-економічної відповідності лежить в основі диференціації дизайну сучасного внутрішнього середовища цивільних будівель у залежності від рівня доходів споживачів – низький, середній, високий. У залежності від рівня доходів та життєвих потреб замовника створюється

свобода вибору необхідного дизайну інтер'єрного простору. Наприклад, доступне житло або житло еліт-класу.

Принцип доцільності визначає продумане і зважене наповнення системи елементами різних рівнів, які повинні обов'язково працювати на кінцевий результат, не бути випадковими або не логічними. Так, відповідність планування функціональному призначенню приміщень, забезпечення доступності, екологічності та економічної ефективності при розробці дизайну сучасних інтер'єрів – обов'язкові вимоги, які відображує принцип доцільності формування внутрішнього середовища цивільних будівель.

Принцип багатоваріантності визначає можливість універсального використання інтер'єрного простору. Наприклад, в приміщеннях цивільного призначення дана універсальність визначається шляхом застосування безпорних просторів, мобільних меблів, трансформованих перегородок, тощо.

Сучасні високоефективні інтер'єри цивільних будівель – це якісно нова структура, яка об'єднує безліч функцій і напрямків: інформаційне та культурно-побутове обслуговування, просвітництво і освіту, відпочинок, розваги і спорт, медицину, торгівлю, транспорт, тощо. У їхньому складі потрібно мати різні типи просторів, відповідні до діяльності, що провадиться у них. У процесі діяльності окремі функції можуть видозмінюватися і доповнюватися під впливом соціальних вимог та умов ринку. У цих умовах необхідно забезпечити поєднання різноманітних елементів у цілісну структуру, стійкість і ефективність якої заснована на взаємодії складових її елементів. Створення високоефективних інноваційних інтер'єрів вимагає об'єднання різних функціональних елементів в єдиний взаємопов'язаний організм, що визначається за принципом багатоваріантності.

Принцип динамічності передбачає безперервне у часі і надійне, з точки зору інноваційної ефективності, функціонування сучасних інтер'єрів цивільних будівель, що дає можливість швидко реагувати на зміни вимог ринку. Інтер'єр повинен «взаємодіяти» з його споживачами, відвідувачами і адаптуватися під впливом різних факторів, мати гнучку динамічну структуру готову до розвитку

і змін. Гнучкість і здатність до трансформації визначають динамічність та універсальність вирішень сучасних інтер'єрів. З необхідністю у постійному оновленні предметно-просторового наповнення рішення сучасних інтер'єрів потребують створення універсальних просторів та забезпечення заходів щодо змін їх параметрів (в т. ч. планування, меблювання, устаткування, обладнання, комунікацій, тощо).

Принцип естетичної гармонізації передбачає урахування художньо-образних та стильових рішень, розкриття привабливого візуального сприйняття, естетичного удосконалення та організації гармонійної цілісності сучасних інтер'єрів через застосування основних законів композиції, відповідності обраній стилістиці. Суттєве значення цього принципу у дизайну сучасних інтер'єрів цивільних будівель має спрямованість на побудову багатофункціональної, комфортної, доступної і естетично виразної просторової структури, у тому числі й гармонійно пов'язаної з оточуючим середовищем.

Дотримання визначених принципів передбачає організацію багатофункціональних, комфортних, доступних, екологічних, естетичних, економічно виважених рішень інтер'єрів. Створення сучасного інтер'єру цивільних будівель потребує об'єднання усіх функціонально-просторових елементів у єдиний взаємопов'язаний організм для забезпечення сталості і ефективності, з закладеними стратегіями енергоефективності, екодизайну.

Висновки. Зі зростанням соціально-економічних відносин, розвитком наукових технологій, встановлено нові підходи формування дизайну сучасного внутрішнього середовища цивільних будівель різної типології. Аналіз світового досвіду формування сучасного інтер'єрного дизайну свідчить про розвиток визначених нових підходів становлення вискоелективних інноваційних просторів: багатофункціональних, комфортних, доступних, екологічних, естетичних, тощо. Створення сучасного інтер'єру потребує об'єднання усіх функціонально-просторових елементів в єдиний взаємопов'язаний організм для забезпечення стійкості і ефективності, з закладеними стратегіями енергоефективності, еко- та етнодизайну.

Розглянуті фактори – базові зовнішні (соціально-економічні, природно-кліматичні, містобудівні, екологічні та матеріально-технічні) та внутрішні (типологічні, ергономічні, психоемоційні, культурологічні і технологічні) формування дизайну сучасних інтер'єрів цивільних будівель, аналіз різноманітних тенденцій змін дозволили виявити загалом ієрархічні системно-структурні принципи їх проектування: соціально-економічної відповідності, доцільності, багатоваріантності, динамічності та естетичної гармонізації.

Такі системно-структурні засади дизайну сучасних інтер'єрів цивільних будівель дозволять глибше зрозуміти даний процес, достовірно визначити вимоги і умови їх формування, реалізації на різних ієрархічних рівнях. Можуть бути ефективно використані для подальших досліджень тенденцій, перспектив розвитку дизайну сучасних інтер'єрів та дати змогу виявити і сформулювати загальну методику проектування дизайну сучасних інтер'єрних просторів цивільних будівель.

Список джерел

1. Cohen J. L. Le Corbusier. Köln : Taschen Verlag, 2004. 96 p.
2. Sloan J. Light Screens: The Leaded Glass of Frank Lloyd Wright. New York : Rizzoli International Publications, 2001. 160 p.
3. Krohn C. Walter Gropius. Buildings and Projects. Berlin, Basel : Birkhäuser. Retrieved 4 Feb. 2020, from <https://www.degruyter.com/view/product/504790>.
4. Abyzov V. Modern Conditions and the Impacts of the Creation of Architectural Environment. «Materials Science & Engineering – IOP» (Volume 245). World Multidisciplinary Civil Engineering-ArchitectureUrban Planning Symposium – WMCAUS 12–16 June 2017, Prague, Czech Republic Published online : 4 November, Bristol, 2017.
5. Abyzov V., Kysil S. XXIst century interior design. *Środowisko Mieszkaniowe*. Krakow : Politechnika Krakowska, 2020. 30(30), 82-89. Pobrano z <https://www.housingenvironment.pk.edu.pl/srodowisko/article/view/362>

6. Рождественская Е. С. Принципы включения архитектурного объекта в среду (на примере контактных зон городов) : автореф. дис...канд. арх./ Е. С. Рождественская. Москва, 2007. 22 с.
7. Воскресенский И. Н. Гармония и экология: пути интеграции. *Ландшафтная архитектура. Дизайн*. Москва, 2004. No3. С. 66–74.
8. Brown T., Wyatt J. Design Thinking for Social Innovation. *Stanford Social Innovation Review*. Winter 2010. Vol. 8, No. 1, pp. 30-35.

References

1. Cohen J. L. Le Corbusier. Köln: Taschen Verlag, 2004. 96 p.
2. Sloan J. Light Screens: The Leaded Glass of Frank Lloyd Wright. New York: Rizzoli International Publications, 2001. 160 p.
3. Krohn C. Walter Gropius. Buildings and Projects. Berlin, Basel: Birkhäuser. Retrieved 4 Feb. 2020, from <https://www.degruyter.com/view/product/504790>.
4. Abyzov V. Modern Conditions and the Impacts of the Creation of Architectural Environment. «Materials Science & Engineering – IOP» (Volume 245). World Multidisciplinary Civil Engineering-ArchitectureUrban Planning Symposium – WMCAUS 12–16 June 2017, Prague, Czech Republic Published online: 4 November, Bristol, 2017.
5. Abyzov V., Kysil S. (2020). XXIst century interior design. *Środowisko Mieszkańowe*. Krakow: Politechnika Krakowska. 30(30), 82-89. Pobrano z <https://www.housingenvironment.pk.edu.pl/srodowisko/article/view/362>
6. Rozhdestvenskaia E. S. (2007). Principles of incorporating an architectural object into the environment (by the example of contact zones of cities). [Printsiipyi vklyucheniya arhitekturnogo ob'ekta v sredu (na primere kontaktnyih zon gorodov)]: PhD thesis. Moscow, 22 p. (*in Russian*).
7. Voskresenskiy Y. N. (2004). Harmony and ecology: ways of integration. [Garmoniya i ekologiya: puti integratsii]. *Landshaftnaya arkhitektura. Dizajn* [*Landscape architecture. Design*]. Moscow, No. 3, 66–74. (*in Russian*).

8. Brown T., Wyatt J. (2010). Design Thinking for Social Innovation. *Stanford Social Innovation Review*. Vol. 8, No. 1, 30-35.

Kysil Svitlana, PhD of architecture,
doctoral student of the Department of Interior and Furniture Design,
Kyiv National University of Technologies and Design.

MODERN APPROACHES AND PRINCIPLES OF INTERIOR DESIGN FORMATION OF CIVIL BUILDINGS

Abstract. Based on the established external and internal factors, the article highlights modern approaches and principles regarding the functional and spatial solution of interior design of civil buildings. It's determined that interior design should be: modern, comfortable, barrier-free, multifunctional, transformative, dynamic, etc.

It's established that when designing the interiors of civil buildings, It's recommended to apply interrelated principles that will ensure the complexity of solving design problems. Namely: socio-economic compliance, diversity, feasibility, dynamism and aesthetic harmonization.

The principle of socio-economic compliance underlies the differentiation of civil building's interior design depending on the level of income (low, medium, high). Depending on the level of income and living needs of the customer, freedom of choice is created in the development of civil building's interior design.

The principle of multivariate – a combination of various functional areas of the room into a holistic structure, the stability and efficiency of which is based on the interaction of its constituent elements.

The functional expediency (purpose) of the premises is a mandatory requirement for which the principle of expediency is responsible.

The principle of dynamism ensures uninterrupted in time and reliable in terms of innovative efficiency of the interior of civil buildings, allows you to respond quickly to changing market demands.

The principle of aesthetic and visual perception is responsible for taking into account the artistic, planning, stylistic decision, disclosure of visual perception, aesthetic improvement and formation of harmonious imagery of interiors of civil buildings through the basic laws of composition, compliance with the chosen style.

Adherence to certain principles involves the organization of a modern multifunctional, comfortable, barrier-free, environmentally friendly, aesthetically pleasing, economically balanced interior. Creating a modern interior requires combining all the functional and spatial elements in it into a single interconnected organism, based on integration, interaction to ensure its sustainability and efficiency, with the underlying strategies of energy and ecodesign.

Keywords: the interior design; modern conditions and approaches; civil buildings; system-structural principles.